

κεφ. 5

«Σκίζουμε χαρτιά για χαρτοπολτό».

«Κόβουμε με ψαλίδι».

κεφ. 5

ΤΟ ΨΑΛΙΔΙ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ

5.1 Παιδαγωγική Αξία – Οργάνωση Εργαστηρίου

Για τα περισσότερα παιδιά το ψαλίδι αποτελεί ένα εργαλείο πολύ ελκυστικό και η χρήση του θεωρείται μεγάλη πρόκληση. Αυτό μπορεί να οφείλεται και στο γεγονός ότι το ψαλίδι είναι ένα απαγορευμένο αντικείμενο για τα παιδιά. Έτσι, η κατάκτηση αυτής της δεξιότητας είναι πολύ σημαντική, τόσο για την αυτοπεποίθηση των παιδιών όσο και για την πορεία στην κατάκτηση της αυτονομίας τους.

Σε ποια ηλικία όμως μπορούμε να δώσουμε ψαλίδι στα παιδιά, τί είδους ψαλίδι, τί θα τους δώσουμε να κόψουν πρώτα, πώς θα οργανώσουμε τη δραστηριότητα, έτσι ώστε να ενθαρρύνουμε το παιδί να κατακτήσει τη χρήση του ψαλιδιού, σύμφωνα με τις ικανότητες και τον προσωπικό του ρυθμό; Σίγουρα όλα τα παραπάνω είναι ερωτήματα, στα οποία θα πρέπει να απαντήσουμε, προκειμένου να οργανώσουμε σωστά τη δραστηριότητα, ώστε να επιτύχουν όλα τα παιδιά.

Ξεκινάμε στην ηλικία των 3 χρόνων, δίνοντας στα παιδιά διάφορα χαρτιά. Δεν τους ζητάμε να τα κόψουν με ψαλίδι, αλλά τα ενθαρρύνουμε να τα κόψουν με το χέρι, φτιάχνοντας διάφορα σχήματα. Έτσι, σ' αυτή τη φάση τα παιδιά τσαλακώνουν, διπλώνουν, σχίζουν ελεύθερα διάφορα κομμάτια χαρτιού είτε από περιοδικά είτε από εφημερίδες, σε μικρότερα κομμάτια, προκειμένου να τα ταξινομήσουν και να τα κολλήσουν ατομικά ή ομαδικά σε διάφορες επιφάνειες. Έτσι, μ' αυτό τον τρόπο εξασκούν τους λεπτούς χειρισμούς, προετοιμάζοντας το χέρι τους για τη χρήση του ψαλιδιού, ανακαλύπτουν τις ιδιότητες των υλικών και εξασκούν την εφευρετικότητά τους, βρίσκοντας διάφορους τρόπους, για να συνδυάσουν και να κολλήσουν τα χαρτάκια τους. Είναι πολύ σημαντικό το σχίσιμο των χαρτιών να γίνεται για κάποιο λόγο, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν με τρόπο δημιουργικό. Για παράδειγμα, μπορούμε να παρασκευάσουμε χαρτοπολτό μουλιάζοντας τα χαρτάκια σε νερό και αναμειγνύοντάς τα με κόλλα.

Στην ηλικία των 3,5 χρόνων ξεκινάμε να δίνουμε ψαλίδι στα παιδιά, αφού έχουν εξασκηθεί στο κόψιμο με το χέρι και έχουν ωριμάσει περισσότερο μυϊκά. Οργανώνουμε λοιπόν ένα εργαστήρι ψαλιδιού. Ο αριθμός των παιδιών που θα συμμετάσχουν στη δραστηριότητα θα πρέπει να είναι περιορισμένος, 4 – 5 παιδιά, έτσι ώστε ο/η βρεφονηπιοκόμος να μπορεί να παρακολουθεί και να παρέχει τη βοήθειά του/της σ' όλα τα παιδιά, μια και το κάθε παιδί έχει το δικό του ρυθμό εξέλιξης. Αν υπάρχουν δυο βρεφονηπιοκόμοι, μπορούν να οργανωθούν δύο εργαστήρια ψαλιδιού, διαφορετικά συμμετέχουν κάθε φορά 4 – 5 παιδιά στο εργαστήριο, μέχρι να περάσουν όλα απ' αυτή τη δραστηριότητα. Αυτό μπορεί να γίνει είτε σε μια μέρα είτε στη διάρκεια μιας εβδομάδας, ανάλογα με το εξελικτικό στάδιο των παιδιών, όσον αφορά στη συγκεκριμένη δεξιότητα, αλλά και από τον αριθμό των παιδιών σε μια τάξη παιδικού σταθμού.

Πάνω στο τραπέζι του εργαστηρίου έχουμε τοποθετήσει σ' ένα καλάθι τόσα ψαλίδια όσα είναι τα παιδιά. Τα ψαλίδια πρέπει να είναι καλής ποιότητας, μικρού μεγέθους, με στρογγυλεμένες μύτες και να κόβουν καλά, ώστε τα παιδιά να μην απογοητεύονται από τυχόν αποτυχία τους. Τα πρώτα χαρτιά που θα κόψουν τα παιδιά θα πρέπει να είναι λεπτά

χαρτόνια και χαρτί χοντρό, γιατί το λεπτό χαρτί τσαλακώνει και δυσκολεύει τα παιδιά. Ο/η βρεφονηπιοκόμος δείχνει στα παιδιά το πιάσιμο του ψαλιδιού και τα βοηθάει, έτσι ώστε το καθένα να βρει το πιάσιμο που του ταιριάζει, αφήνοντας τα παιδιά να πειραματιστούν με το να κόψουν τα χαρτιά σε μικρότερα κομματάκια.

«Κοίτα τι ωραία που πιάνω το ψαλίδι.»

Στη συνέχεια, δίνουμε στα παιδιά να κόψουν ελεύθερα διάφορα είδη χαρτιών, όπως εφημερίδες, χαρτιά περιτυλίγματος, χαρτιά που έχουν βάψει προηγουμένως τα ίδια τα παιδιά, χαρτόνια κανσόν πολύχρωμα για να κάνουν ένα κολάζ.

Όσο περνάει ο καιρός και τα παιδιά κατακτούν τη δεξιότητα, αυξάνουμε σταδιακά το βαθμό δυσκολίας. Έτσι, ζητάμε από τα παιδιά να κόψουν στενές λουρίδες σε κάθετα κομματάκια χαρτιού, λουρίδες χοντρές και λεπτές με γραμμές, όπου τα παιδιά καλούνται να κόψουν πάνω στη γραμμή, χαρτόνια και χαρτιά σε διάφορα σχήματα, όπως τετράγωνο, τρίγωνο με τελευταίο τον κύκλο, γιατί απαιτεί μεγαλύτερη επιδεξιότητα (κολλώντας τα σχήματα σ' ένα χαρτόνι μπορούμε να συνθέσουμε διάφορα αντικείμενα, όπως αυτοκίνητο, ανθρωπάκι κ.ά.). Τα παιδιά μπορούν ακόμα να κόψουν περιγράμματα από σχέδια δικά τους ή φωτογραφίες από περιοδικά και εφημερίδες.

«Εμένα μου αρέσει αυτή η φωτογραφία και θα την κόψω.»

Αφού τα παιδιά μπορούν και κόβουν με ευκολία χαρτί και χαρτόνι, συνεχίζουμε με το κόσμιμο άλλων υλικών πιο απαιτητικών, όπως υφάσματα διαφόρων τύπων, σπάγγους λεπτούς, χονδρούς, κορδέλες, νήματα κτλ.

Είναι σημαντικό ο/η βρεφονηπιοκόμος να μην έχει παράλογες απαιτήσεις από τα παιδιά. Βοηθάει το κάθε παιδί, όπου χρειάζεται, και το ενθαρρύνει παρακολουθώντας τον τρόπο εργασίας του, έτσι ώστε να δει το στάδιο στο οποίο βρίσκεται το καθένα. Έτσι, εάν κάποιο παιδί είναι επιδέξιο στο συγκεκριμένο στάδιο της δεξιότητας, το προτρέπει να ασχοληθεί με κάτι πιο δύσκολο ή στην αντίθετη περίπτωση, κάνει ένα βήμα πίσω, οδηγώντας το παιδί στο προηγούμενο στάδιο, για να το βοηθήσει να εξασκηθεί περισσότερο.

Η κατάκτηση των εργασιών και των υλικών από το παιδί είναι απαραίτητη για να τα χρησιμοποιήσει ως μέσα έκφρασης και δημιουργίας. Γι αυτό το λόγο είναι πολύ σημαντικό να δίνουμε στα παιδιά πολλές ευκαιρίες πειραματισμού με την παροχή πολυποίκιλων και διαφορετικών υλικών

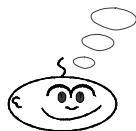
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Η χρήση του ψαλιδιού είναι μια πρόκληση για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η κατάκτηση της δεξιότητας αυτής συμβάλλει στην τόνωση της αυτοπεποίθησής τους και αποτελεί ένα ακόμη βήμα για την κατάκτηση της αυτονομίας τους.

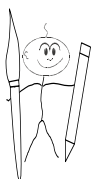
Στην ηλικία των τριών χρόνων αρχίζουμε την προετοιμασία των παιδιών για τη χρήση του ψαλιδιού δίνοντάς τους να διπλώνουν, να σχίζουν με τα χέρια τους και να κολλούν χαρτιά, προκειμένου να φτιάξουν κάποιο έργο. Στην ηλικία των τριών, έξι χρόνων οργανώνουμε ένα εργαστήρι και δίνουμε το ψαλίδι στα παιδιά. Τα ψαλίδια που τους δίνουμε πρέπει να είναι καλής ποιότητας, με στρογγυλεμένες μύτες και μικρού μεγέθους. Στην αρχή, δίνουμε στα παιδιά να κόψουν λεπτά χαρτόνια, έτσι ώστε να μη δυσκολευτούν και απογοητευτούν από κάποια αποτυχία τους. Με τον καιρό αυξάνουμε το βαθμό δυσκολίας, ζητώντας να κόψουν λουρίδες χαρτιού, χαρτιά σε διάφορα σχήματα, υφάσματα κτλ.

Ο/η παιδαγωγός εκτιμά τα στάδια εξέλιξης του παιδιού και το βοηθά ανάλογα προτρέποντάς το να ασχοληθεί με κάτι ευκολότερο ή δυσκολότερο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να εξηγήσεις τον τρόπο, με τον οποίο φέρνουμε για πρώτη φορά το παιδί προσχολικής ηλικίας επαφή με το ψαλίδι.
2. Να εξηγήσεις τους λόγους για τους οποίους η χρήση του ψαλιδιού ενθουσιάζει τα παιδιά.

Προτεινόμενες εργασίες

1. Να παρατηρήσεις τα παιδιά στον παιδικό σταθμό όπου κάνεις πρακτική άσκηση ως προς το στάδιο στο οποίο βρίσκονται στη χρήση ψαλιδιού. Να καταγράψεις τις παρατηρήσεις σου.
2. Να οργανώσεις την κατάλληλη δραστηριότητα με ψαλίδι, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις σου και να καταγράψεις τις εμπειρίες σου αξιολογώντας τις παρεμβάσεις σου.

«Κοίτα, τώρα κόβουμε φελλό για να φτιάξουμε φελλόδεντρο.»

«Έτοιμο το φελλόδεντρο.»